

VURDERING AF ERHVERVSØKONOMISKE KONSEKVENSER I BEKENDTGØRELSER

Titel på bekendtgørelse

Bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2024/2025 m.v.

Kort beskrivelse af ordningen

Bekendtgørelsen er afgrænset til planperioden 2024/2025 og svarer i øvrigt i hovedsagen til bekendtgørelse nr. 71 af 26. januar 2023 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v., som afløses af nærværende bekendtgørelse. Ændringer i forhold til bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 71 af 26. januar 2023 er omtalt nedenfor under afsnittet "De foreslåede ændringer".

Tilskudsordningen er en del af den målrettede regulering, der har til formål at sikre, at der via etablering af efterafgrøder eller alternative kvælstofreducerende virkemidler sker en reduktion i udvaskningen af kvælstof fra markerne til de kystnære farvande.

Ordningen er delt i to faser, således at der først udbydes en tilskudsordning, hvor jordbruger frivilligt kan søge tilskud til udlægning af efterafgrøder og alternative kvælstofreducerende virkemidler i de kystvandoplande, hvor der er et behov for at reducere kvælstofudvaskningen. Det er desuden muligt at indmelde reduceret kvælstofkvote i den frivillige ansøgningsrunde uden compensation. Rammerne for den frivillige tilskudsordning fastsættes i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2024/2025 m.v.

Hvis der i den frivillige runde ikke leveres en indsats, der er tilstrækkelig til at dække indsatsbehovet i de enkelte kystvandoplande, skal der som udgangspunkt fastsættes krav om etablering af målrettede efterafgrøder. Et sådant krav fastsættes ved en særskilt bekendtgørelse i 2024.

De foreslåede ændringer

Ordningen overordnet som i 2023, med få ændringer. De væsentligste ændringer i forhold til bekendtgørelse nr. 71 af 26. januar 2023 er omtalt nedenfor.

GLM7

Målrettet kvælstofregulering har i 2023 været finansieret under landdistriksprogrammet. Fra 2024 vil ordningen blive finansieret under CAP-2023. Det betyder bl.a. at kravene under konditionalitet danner baseline for ordningen. Konditionalitet dækker over en række krav, som ikke er støttebetingelser under de enkelte ordninger, men er generelle krav som ansøger skal overholdes for ikke at blive trukket i støtte. Det betyder, at der kun kan kompenseres for tiltag, der er mere vidtgående end GLM-kravene. Et af kravene, GLM 7, der stiller krav om afgrøderotation, har et delkrav om, at der maksimalt må dyrkes samme afgrøde på samme omdriftsareal tre år i træk. For GLM 7 gælder, at græsudlæg i majs og efterafgrøder efter tidligt høstede spisekartofler kan tælle som en ny afgrøde, hvorved det er muligt at have majs eller tidligt høstede spisekartofler mere end tre år i træk. Græsudlæg i majs og efterafgrøder, der efterfølger tidligt høstede spisekartofler, kan derfor ikke få tilskud under målrettet kvælstofregulering, hvis de samtidig er anmeldt til opfyldelse af GLM 7. Anvendes virkemidlerne til GLM7, kan de dog godt anvendes i en eventuel efterfølgende obligatorisk runde. Det er alene muligheden for tilskuddet, der bortfalder.

Overgang til vandområdeplanerne for tredje planperiode 2021-2027

I 2024 overgår målrettet kvælstofregulering til vandområdeplanerne for tredje planperiode 2021-2027 (VP3), som blev offentliggjort 15. juni 2023. Ordningen er en del af den danske implementering af vandrammedirektivet, og indsatsbehovet, som beskriver hvilken kvælstofeffekt ordningen skal levere, er fastsat i vandområdeplanerne. Ordningen skal fortsat levere en politisk bestemt kvælstofeffekt på 3.500 t N, men indsatsen fordeles i nye områder i VP3, der bygger på nye målinger og opdaterede modelberegninger. Overordnet set skal indsatsen leveres på et samlet mindre areal. Det betyder at det maksimale indsatsbehov, som vil ramme nogle oplande, stiger fra ca. 32% til 44% af efterafgrødegrundarealet.

Hævet støttesats

Til 2024 har IFRO genberegnet kompensationsbehovet på baggrund af overgangen til CAP-planforordningen, herunder at man ikke kan få tilskud til virkemidler, der anvendes til opfyldelse af GLM7, samt overgangen til VP3 med en ny indsatsfordeling. På baggrund af IFROs beregninger hæves støttesatsen til 673 kr. pr. ha.

Principper for agil erhvervsrettet regulering

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Berørte virksomheder

Ordningen skal i 2024, som i 2023 sikre en kvælstofreducerende indsats på ca. 3.500 t N. I 2024 svarer det til etableringen af ca. 365.000 ha efterafgrøder, hvilket er ca. 10.000 færre end i 2023. Under den nye fordeling af indsatsbehovet, er der ca. 6.575 bedrifter, som kan søge tilskud under ordningen, og som kan rammes af et efterfølgende krav om obligatoriske efterafgrøder. Til sammenligning søgte 9.935 tilskud under ordningen i 2023.

Økologiske landbrugere samt landbrugere med bedrifter på under 10 hektar kan ikke søge ordningen og vil ligeledes ikke blive ramt af et eventuelt efterfølgende krav om obligatoriske efterafgrøder.

Administrative konsekvenser af ordningen:

Den administrative håndtering af målrettet kvælstofregulering, vil ske på samme måde som i dag

Landbrugsstyrelsen vurderer, at de administrative konsekvenser af ordningen vil være uændrede i forhold til den tilsvarende ordning i 2023, da de foreslåede ændringer til ordningen i 2024 ikke medfører nye administrative konsekvenser for den enkelte ansøger.

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) har modtaget bekendtgørelsesudkastet i præhøring i forhold til administrative konsekvenser for erhvervet. Landbrugsstyrelsen har givet nærmere oplysninger til OBR om, at forpligtelsen om information på erhvervsmæssig hjemmeside udgår. OBR har på denne baggrund vurderet, at bekendtgørelsesudkastet formentlig ikke vil medføre ændringer af de administrative konsekvenser for erhvervslivet, og såfremt der er få, der ville have været ramt af kravet om information på erhvervsmæssig hjemmeside, vurderes det, at de administrative lettelser vil være langt under 4 mio.

Skatter, afgifter og subsidier:

Den årlige økonomiske ramme er 245,6 mio. kr. Rammen er 100 pct. EU-finansieret.

Efterlevelseskonsekvenser:

Tilskuddet hæves fra 500 kr. til 673 kr. pr. ha efterafgrøder, der kompenserer erhvervet for udlægning af efterafgrøder eller alternative virkemidler. Tilskudssatsen er fastlagt på baggrund af udredningen "Beregning af grundlaget for en støttesats for målrettet kvælstofregulering 2024" der er udarbejdet af Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), hvoraf det fremgår, at den gennemsnitlige omkostning ved anvendelse af stedfaste virkemidler i målrettet regulering kan fastsættes til 673 kr. pr. ha efterafgrøder.

BNP-effekter:

Rammen er 100 pct. EU-finansieret.

Adfærdsvirkninger:

Bekendtgørelsen har til formål at tilvejebringe frivillig udlægning af kvælstofreducerende virkemidler (målrettede efterafgrøder og alternative virkemidler) i 2024 til forbedring af vandmiljøtilstanden.

Afledte effekter

Ifølge Virkemiddelkataloget (DCA rapport nr. 174, 2020: Virkemidler til reduktion af kvælstofbelastningen af vandmiljøet) vurderes efterafgrøder at have en lille positiv effekt for natur og biodiversitet. Derudover medvirker efterafgrøder, kvotereduktion og andre alternativer til en reduktion af drivhusgasudledningerne fra landbruget bl.a. ved at øge kulstoflagringen i jorden og mindske lattergasudledningerne. Derudover vil efterafgrøderne sikre et dække af jorden i efteråret og om vinteren, hvilket bidrager til et reducere jorderosion. Dyrkning af efterafgrøder vurderes desuden at være gavnlig for jordbundsfaunaen.